

Dk. Wendy L. Widder, Daniel, Kikao cha 9, Sheria Kuu ya Mungu na Uaminifu wa Watumishi Wake

© Wendy Widder na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Wendy Whitter na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Danieli. Hii ni kipindi cha 9, Danieli 6, Sheria Kuu ya Mungu na Uaminifu wa Watumishi Wake.

Tuko katika Danieli sita kwa ajili ya hotuba hii na nadhani lengo la Danieli sita ni sheria bora ya Mungu na uaminifu wa watumishi wake.

Kwa hivyo, tutaona tofauti kati ya sheria ya Mungu na sheria ya Dario, sheria ya Wamedi na Waajemi. Pia tutaona uaminifu wa Danieli, mtumishi wa Mungu, katikati yake. Hili liko katika sura yetu ya tano kati ya sura sita, kwa hivyo tunaangalia sura inayohusiana na sura ya tatu, ambapo Shadraka, Meshaki, na Abednego walikataa kuisujudia sanamu ya dhahabu ya Nebukadneza, nao wakatupwa katika tanuru ya moto kwa sababu ya uaminifu wao.

Katika sura ya sita, tutaona Danieli akikataa kutii sheria ya Wamedi na Waajemi na atakabiliwa na kifo na hatari kwa sababu hiyo. Kwa hivyo, kuna kufanana katika hadithi na tofauti chache pia, lakini sura zote mbili zinatonyesha jinsi watu wa Mungu wanavyoweza kuishi chini ya wafalme wa Mataifa, iwe ni maadui, iwe wana njema lakini wanapotea, na bado wanaweza kuwa waaminifu kwa Mungu wao katikati yake. Kwa hivyo, wacha nikupe tu taarifa kidogo ya msingi kwa sura hii.

Tuko katika kipindi cha Uajemi hapa, kwa hivyo ikiwa unakumbuka, mwishoni mwa sura ya tano, Belshaza, mfalme wa mwisho wa Babeli, aliuawa, na Dario Mmedi akapokea ufalme akiwa na umri wa miaka 62. Kwa hivyo, tumehamisha falme kutoka Babeli, na sasa tuko katika utawala wa Wamedi na Waajemi, na hilo linatuleta kwenye swali au suala linalomhusu mhusika huyu Dario Mmedi. Dario Mmedi amekuwa shida ya muda mrefu katika utafiti wa kitabu cha Danieli kwa sababu historia haimujui mtu anayeitwa Dario Mmedi, angalau hakuna chochote katika kumbukumbu zozote ambazo tumezipata hadi sasa.

Mahali pekee tunapomjua Dario Mmedi ni katika kitabu cha Danieli. Cha kufurahisha ni kwamba, kitabu cha Danieli kinamtaja kama Dario Mmedi mara nne au tano hivi, kwa hivyo ni muhimu sana kwa kitabu cha Danieli kwamba yeye ndiye Mmedi. Na bado ni vigumu kuelezea kihistoria kwa sababu hayupo katika kumbukumbu tulizo nazo.

Uajemi una wafalme wengi wanaoitwa Dario, lakini hawaanzi kuonekana hadi mwaka 522, na kwa hivyo Dario huyu Mmedi angekuwa karibu mwaka 539. Kwa hivyo, tuko

mbali kidogo katika suala hilo. Kwa hivyo, kuna njia kadhaa tofauti ambazo watu wameshughulikia tatizo hili.

Njia ya kawaida zaidi ni ile ya usomi wa ukosoaji. Wanasema tu kwamba ni kosa, na mwandishi anayeandika baada ya kipindi ambacho Dario, anayedhaniwa kuwa Dario Mmedi, angekuwa madarakani, alikosea tu. Walitoa jina Dario kutoka kwenye kumbukumbu za Kiajemi, na, unajua, walimfanya kuwa Mmedi.

Wamekosea tu. Ni kosa. Njia nyingine ya kushughulikia suala hilo kwa upande wa mtu wa kihistoria, njia ambayo imekuwa maarufu kwa miaka mingi, ingawa si maarufu sana tena, ni kwamba Dario alikuwa afisa aliyeteuliwa na Koreshi kutawala Babeli.

Kwa hivyo, himaya ya Koreshi ya Uajemi ilikuwa kubwa sana, na kwa hivyo angewateua maafisa juu ya sehemu mbalimbali zake. Na kwa hivyo labda Dario Mmedi ndiye aliyemteua juu ya Babeli. Na kuna majina machache maalum ya nani mtu huyo anaweza kujulikana katika kumbukumbu za kihistoria.

Lakini ni jambo la ajabu kwamba jina Dario halingeonekana kamwe kuhusiana na mmoja wa watu hao. Na tunajua Koreshi alimteua nani. Tuna majina yao.

Na kwa hivyo, inashangaza kidogo kwamba hakuna nafasi katika haya yote kwa mtu asiyejulikana na asiyejulikana. Njia nyingine ya kukabiliana nayo, na kwa kweli jinsi ninavyopendelea, ni kwa Dario Mmedi kuwa Koreshi Mwajemi. Ni mtu mmoja na yule yule, aliyepewa vyeo na majina mawili katika Kitabu cha Danieli.

Hilo ni suala gumu kulitatua. Hili linatoka wapi ni mwisho wa sura ya 6, ambayo hatujasoma sura ya 6 bado, lakini nitaruka hadi mstari wa 28. Na tafsiri nyingi, labda tafsiri nyingi husema, kwa hivyo Danieli huyu alifanikiwa wakati wa utawala wa Dario na utawala wa Koreshi Mwajemi.

Lakini ujenzi, muundo wa Kiaramu unaowakilisha unaweza pia kutafsiriwa kama, wakati wa utawala wa Dario, yaani, utawala wa Koreshi, Mwajemi. Kuna mfano mwingine wa hilo katika Waebrania na 1 Mambo ya Nyakati. Kwa kweli, hata katika Kitabu cha Danieli, tuna muundo kama huo katika sura ya 4, ambapo mlinzi anashuka.

Maandishi yalisema, ambapo mtazamaji, huyo ni mtakatifu. Na hatufikirii kuna wahusika wawili hapo. Kwa hivyo, inawezekana hili liliibuliwa, kwa kadiri ninavyojua, mwanzoni mwa miaka ya 60, 1960.

Haituelezi kwa nini jina Dario liliitwa. Koreshi, ambaye anajulikana sana katika historia, kwa kweli alikuwa Mmedi na Majemi. Kwa hivyo, mama yake alikuwa Mmedi, baba yake alikuwa Majemi.

Kwa hivyo, kitaalamu anahesabiwa kama Mmedi, Mmedi, na Mwajemi. Lakini ndio, hilo halielezi ni kwa nini hatumwiti Koreshi Mmedi na Koreshi Mwajemi badala ya Dario. Kwa hivyo, hakuna njia ya kuelezea yote kwa kuridhisha.

Lakini nadhani moja ya sababu ambazo msimuliaji anaweza kuwa alifanya hivi, ikiruhusu Koreshi Mwajemi na Dario Mmedi kuitwa vitu viwili tofauti, ni kwa sababu inamsaidia msimuliaji kuonyesha utimilifu wa unabii wa Isaya na Yeremia kwamba Babeli ingeanguka kwa Wamedi. Naam, historia inatuambia ilianguka kwa Waajemi, lakini Koreshi pia alikuwa Mmedi. Kwa hivyo, katika suala hilo, ilianguka kwa mtawala wa Wamedi.

Inamruhusu msimulizi kueleza kwamba historia inasonga kama vile Mungu alivyosema ingesonga. Pia inaendana na mpango huu, ambao tunaona katika fasihi nyingine katika Mashariki ya Karibu ya kale, ya falme zinazofuata. Kwa hivyo, katika fasihi ya Mashariki ya Karibu ya kale, Ashuru-Babeli ni aina moja katika hiyo hiyo.

Ashuru kwa namna fulani inakuwa Babeli, kwa namna fulani imechukuliwa na Babeli. Haipotei kabisa. Huu ni mwendelezo wa Ashuru.

Na kisha kuna Umedi, kisha kuna Uajemi, na kisha kuna Ugiriki. Huu ni muundo tunaouona katika fasihi nyingine za kale za Mashariki ya Karibu. Na hii ni, kwa kumwita Dario Mmedi, ingefaa muundo huu ulioanzishwa unaojulikana katika fasihi ya kale ya Mashariki ya Karibu.

Kwa hivyo, haisuluhishi matatizo yote, lakini nadhani inatusaidia kwa namna fulani kutafakari kwa nini msimuliaji anaweza kuwa alifanya hivyo. Anajaribu kutoa hoja ya kitheolojia kwamba historia inasonga kama Mungu alivyoipanga, unabii unatimizwa, na pia inafaa ndani ya mpango huu unaojulikana katika muktadha huo. Sawa, kwa hivyo tuende kwenye maandishi yenyewe.

Hiyo ndiyo sehemu ya kufurahisha. Sawa, sehemu ya kwanza ni mstari wa kwanza hadi wa nne, sura ya sita, mstari wa kwanza hadi wa nne. Ilimpendeza Dario kuweka juu ya ufalme maliwali 120 wawe katika ufalme wote, na juu yao wakuu watatu, ambao Danieli alikuwa mmoja wao, ambao maliwali hawa watoe hesabu kwao ili mfalme asipate hasara.

Kisha, Danieli akawa maarufu kuliko wote, juu ya maafisa wengine wote wakuu na maliwali, kwa sababu roho bora ilikuwa ndani yake, na mfalme akapanga kumweka juu ya ufalme wote. Kwa hivyo, sehemu hii ya kwanza inatutambulisha kwa wahusika wakuu. Tuna Dario, tuna maliwali wake, na tuna waangalizi, na tuna Danieli.

Hawa ndio wahusika watakaohusika katika mgogoro unaosababisha sura hii. Sehemu hii pia inatuunganisha na sura ya tano, kwa kumtaja Dario na jinsi inavyomweleza

Danieli. Inasema Danieli ana roho ya ajabu, roho bora, na ndivyo malkia katika sura ya tano alivyosema kumhusu.

Jambo lingine ambalo sehemu hii ya ufunguzi hufanya ni kuandaa michezo ya maneno ambayo itatumika katika sura ya sita. Inaleta mawazo kadhaa, haswa ya kutafuta na kupata. Kwa hivyo kuna maneno ya Kiaramu kutafuta, ba'a, na kupata, shachach, na yanapatikana hapa mara kwa mara.

Kifungu cha ufunguzi kilionekana kizuri kwa Darius. Subiri, samahani, nadhani nimepoteza nafasi yangu. Sawa, kwa hivyo tumeanzisha mchezo huu wa maneno.

Katika mstari wa tano, tunapoendelea, watatafuta sababu dhidi ya Danieli. Pia, katika mstari wa tano, wapangaji hawa hawawezi kupata sababu yoyote dhidi yake kwa sababu ya tabia yake. Katika mstari wa sita, wanatambua kwamba hawatapata chochote dhidi ya Danieli isipokuwa wakipata kuhusiana na sheria ya Mungu wake.

Katika mstari wa nane, wanapendekeza sheria kwamba yeyote anayeomba ombi kutoka kwa mtu mwingine yeyote isipokuwa Dario ataadhibiwa. Kisha baadaye wanamkuta Danieli akimtafuta Mungu wake, kisha wanaripoti ombi lake kwa mfalme. Mwishowe, Danieli atasema kwamba Mungu wake alimwona hana hatia, na kisha msimuliaji atasema kwamba hakuna madhara yaliyopatikana kwa Danieli kwa sababu alimtumaini Mungu.

Kwa hivyo, kutafuta na kupata ni mchezo muhimu wa maneno katika sura hii yote. Bill Arnold ameandika makala kuhusu mchezo wa maneno katika Danieli 5 na 6, na anachosema kuhusu hili ni kwamba katika Danieli 6, maneno haya mawili yanaashiria chuki ya siri ya maadui wa Danieli katika jaribio lao la kupata upendeleo kisiasa. Pande zote mbili, Danieli na maadui zake, wanatafuta kitu.

Maadui zake wanatafuta usalama kwa kumkosoa Danieli, lakini Danieli anamtafuta Mungu, ambapo atapata usalama kama matokeo. Hii inakuwa nia kuu katika sura hiyo. Kinaya ni kwamba maadui zake wanafikiri wamegundua udhaifu wa Danieli, lakini msimulizi anajua kwamba wamepata nguvu zake kuu.

Ni kujitolea kwake kwa Mungu ndiko kunakomwokoia kutoka kwa simba. Kwa hivyo, ni mada tu, mchezo wa maneno unaojidhihirisha katika sura nzima. Inavutia kufuatilia.

Sawa, sehemu inayofuata ni mstari wa tano hadi wa tisa. Kwa hivyo, maafisa, maliwali, wana tatizo kwa sababu Danieli ni afisa mzuri sana, mtu mzuri, kwa kweli. Katika mstari wa tano, watu hawa wanasema kwamba hatutapata sababu yoyote ya kulalamika dhidi ya Danieli huyu isipokuwa tui pate kuhusiana na sheria ya Mungu wake.

Ndipo wakuu hawa na maliwali wakakubaliana na mfalme, wakamwambia, Ee Mfalme Dario, uishi milele. Wakuu wote wa ufalme, maliwali na maliwali, washauri, na maliwali, walifikiana kwamba mfalme aweke amri na kutekeleza amri kwamba mtu yeyote atakayeomba dua kwa Mungu au mwanadamu yeyote kwa siku 30, isipokuwa wewe, Ee mfalme, atatupwa katika tundu la simba. Sasa, Ee mfalme, thibitisha amri na utie sahihi hati hiyo ili isiweze kubadilishwa kulingana na sheria ya Wamedi na Waajemi, ambayo haiwezi kubatilishwa.

Kwa hivyo, Mfalme Dario alisaini hati na amri hiyo. Neno linalorudiwa katika sehemu hii ni sheria, amri, amri, na hati. Wazo hili lote la Dario linahitaji kutengeneza hati, kutengeneza sheria ambayo Danieli atalazimika kuitii kwa sababu atakuwa mwaminifu kwa sheria ya Mungu wake.

Kwa hivyo, tuna mpangilio huu wa sheria ya Mungu dhidi ya sheria ambayo Dario atasaini, sheria ya Wamedi na Waajemi. Wapangaji njama wanajua kwamba nafasi pekee waliyo nayo ya kumkamata Danieli ni kusababisha mgongano kati ya sheria ya nchi na sheria ya Mungu wake. Sheria ya Mungu wa Danieli na sheria ya Wamedi na Waajemi zitagongana hapa.

Danieli atalazimika kuvunja moja kati ya hizo. Kwa kushangaza, kwa kuvunja moja, Danieli kwa kweli yuko huru zaidi kuliko Dario, ambaye amefungwa na sheria yake. Ni tofauti ya kuvutia kati ya sheria hii na nguvu ya sheria.

Sheria ya nani ina nguvu zaidi, sheria ya Wamedi na Waajemi au sheria ya Mungu? Kundi hili la wapangaji njama linaungana. Neno linaloelezea harakati zao za kuzunguka na kuja kwa mfalme, katika ESV, ni kwamba walikuja kwa makubaliano. Neno hilo linaonekana mara kadhaa hapa.

Ni neno gumu kutafsiri. Nadhani tafsiri inayofanya vyema zaidi ni Biblia ya Mtandaoni. Na wanasema, ilitokana na ushirikiano.

Hili ni kundi la watu wanaopanga njama pamoja. Wamekubaliana kufanya jambo fulani. Na wanaharakisha sana kulikamilisha.

Na unapowafuatilia wapangaji hawa katika sura nzima, huwa wanakimbilia mahali fulani ili kukamilisha jambo. Na Dario mwenyewe anaishia kwa hasira, akijaribu kwa bidii kukamilisha jambo fulani. Mtu pekee katika sura hiyo ambaye hana wasiwasi na imara ni Danieli.

Na yeye ndiye anayetishiwa. Ni tofauti ya wahusika. Je, umeona kile maafisa walichomwambia Dario? Wakasema, maafisa wote wakuu wa ufalme, na kadhalika, na kadhalika.

Kila mtu anakubali. Nadhani hiyo labda ni kutia chumvi. Kwanza kabisa, je, kuna yeyote serikalini anayekubali kila wakati? Kila mtu anakubali? Nina shaka.

Pili, unapofika mwisho wa sura, na wapangaji wanaadhibiwa, wanatupwa kwenye tundu la simba. Na ikiwa ni kila mtu, hao ni watu wengi sana wa kuwatupa kwenye tundu. Nimemsahau mtoa maoni, lakini mtu anasema wangekufa kwa kukosa hewa kabla hawajafika chini ya tundu la simba.

Kwa hivyo, labda ni kutia chumvi. Pia nadhani ni makusudi ya maafisa hawa. Wanataka kumwambia Darius kwamba kila mtu anakubali.

Lazima ufanye hivyo. Kila mtu serikalini anakubali kwamba hili ni jambo zuri kufanya. Dario ataonyeshwa kama mfalme dhaifu.

Hawa hapa maafisa wake wanakuja, na wanamtia nguvu katika hili. Anawezaje kukataa ikiwa kila mtu serikalini anasema ni wazo zuri? Hatasimama peke yake na kupinga. Unaposoma, unafikiri, kila mtu isipokuwa Dario anaonekana kumpinga Danieli.

Ukilinganisha hili na sura ya 3, watu wabaya katika sura ya 3 Shadraka, Meshaki, na Abednego walikuwa wapenda fursa kweli. Waliona Wayahudi hawasujudu, na wakasema, loo, tuna nafasi ya kuwaingiza matatani. Katika sura ya 6, watu hawa wanapaswa kuunda hali ya kumtia Danieli matatani.

Wanamnasa. Wanaweka masharti ya sheria na adhabu kwa sababu walijua kwamba Danieli angekuwa na hatia. Hiyo ndiyo sababu pekee ya sheria hii.

Sheria yenyewe inavutia kidogo. Inaonekana kupingana kidogo. Ni ya siku 30, lakini bado ni sheria ya Wamedi na Waajemi, kwa hivyo haiwezi kubatilishwa.

Jambo lisilo la kawaida zaidi kuhusu hilo ni kwamba Dario haonekani kutambua kwamba Danieli ataathiriwa na sheria hii. Anaonekana kuwa mjinga au labda anadanganyika tu, lakini baadaye katika sura hiyo, ataonyesha kwamba anajua kwamba Danieli anamtumikia Mungu wake. Anawajua waaminifu wa Danieli.

Anajua tabia ya Danieli, ndiyo maana anataka kumtangaza, lakini anaonekana kutotambua kwamba sheria hii itamgusa Danieli. Ongeza hapo kwamba, mwishoni mwa sura, Danieli anadai hana hatia.

Alidai kwamba hakuwa na hatia mbele ya Dario, na kisha hakuwa na hatia mbele ya Mungu. Kwa hivyo, Danieli hata haonekani kufikiria kwamba hii ilikuwa sheria ambayo alikuwa ameivunja. Ni jambo la ajabu kidogo kwa sababu katika kipindi hicho cha dini ya Waajemi, hawakujulikana, wafalme hawakujulikana kujifanya miungu.

Haikuwa kitu walichofanya. Kwa hivyo tunawezaje kuepuka kile ambacho sheria hii ingeweza kuwa nacho hasa katika suala la rekodi ya kihistoria? John Walton ana pendekezo. Ameandika makala inayoitwa Amri ya Dario Mmedi, na anapendekeza kwamba swali ni kwa nini Dario wala Danieli hawakufikiria kwamba amri hii ingemhusu.

Na anapendekeza kwamba akilini mwa Dario, amri hiyo ilikuwa kwa ajili ya Waajemi, ambao dini yao ilikuwa ya Zoroastria, na waliabudu Ahura Mazda. Lakini wakati Dario alipotoa amri hii, labda Waajemi walikuwa wameharibu desturi yao ya kidini ya Zoroastria. Ilikuwa ya mchanganyiko zaidi.

Walikuwa wamechanganya desturi za kidini. Na hivyo wale waliokula njama walimshawishi Dario kwamba ikiwa wangeelekeza ibada zote kupitia yeye kwa muda fulani, wangeweza kurudisha Uzoroasta kwenye njia sahihi. Sasa, kwa nini hilo halimhusu Danieli? Naam, Danieli ni mgeni kitaalamu.

Alikuwa na mungu wake mwenyewe, na hakuwa sehemu ya tatizo hili la Kiajemi. Waajemi walikuwa wavumilivu wa dini zingine. Hilo linaweza kuwa kweli, lakini kwa nini Danieli alikuwa na hatia? Walton anapendekeza kwamba maafisa wa Dario wangeweza kusema kwa urahisi kwamba ikiwa Danieli ni afisa wa cheo cha juu, na kwa kweli utamkweza juu zaidi, anapaswa kufuata sheria, ingawa kitaalamu, angeondolewa.

Ninapenda pendekezo hilo. Walton anakubali huwezi kuthibitisha. Lakini maana yake hasa ni kwamba, wanaunda sheria ambayo Daniel atalazimika kuivunja.

Na wakati msukumo unapokuja, Dario atashindwa kama Danieli angekuwa hana hatia kweli na Dario akafikiri hana hatia; hataweza kusimama dhidi ya maafisa wake. Kwa hivyo, Danieli angetupwa kwenye tundu la simba. Sijui.

Inawezekana. Angalau, Dario, nadhani, anajiimarisha katika uamuzi huu. Nadhani, tunapoendelea kidogo na wapangaji hawa wakiendelea kumjia Dario na kumwambia mambo, tutalinganisha mara tatu wanazokuja mbele yake na kuona tu mwendelezo wa hotuba yao.

Dario hazungumzi hapa. Maafisa hawa wakuu wametoa hotuba kadhaa, na wanatoa hotuba ndefu kwa Dario kuhusu sheria hii. Dario hakuuliza maswali yoyote.

Hajibu. Anatia sahihi tu. Watu wake walisema tufanye hivyo.

Alifanya hivyo. Sawa. Tuendeleo na sehemu inayofuata, mstari wa 10 hadi 14.

Kwa hivyo, Dario ametia sahihi amri, hati. Danieli alipojua kwamba hati hiyo imetiwa sahihi, akaenda nyumbani kwake, ambapo madirisha katika chumba chake cha juu

yalikuwa yamefunguliwa kuelekea Yerusalemu. Alipiga magoti mara tatu kwa siku, akasali na kushukuru mbele za Mungu wake, kama alivyokuwa akifanya hapo awali.

Ndipo watu hawa wakaja kwa makubaliano, au kwa kushauriana, wakamkuta Danieli akiomba dua na kusihi mbele za Mungu wake. Ndipo wakakaribia, wakasema mbele ya mfalme kuhusu amri hiyo, Ee mfalme, hukutia sahihi amri kwamba mtu yeyote atakayeomba dua kwa Mungu au mwanadamu yeyote ndani ya siku 30, isipokuwa wewe, Ee mfalme, atatupwa katika tundu la simba? Mfalme akajibu, akasema, Jambo hili linasimama imara kwa mujibu wa sheria ya Wamedi na Waajemi, ambayo haiwezi kubatilishwa. Ndipo wakajibu, wakasema mbele ya mfalme, Danieli, ambaye ni mmoja wa mateka kutoka Yuda, hakujali wewe, Ee mfalme, wala amri uliyoitia sahihi, bali anatoa dua yake mara tatu kwa siku.

Ndipo mfalme, aliposikia maneno haya, alihuzunika sana, akaazimia kumwoko a Danieli. Akajitahidi hata jua lilipotua ili kumwoko a.

Sawa. Kwa hivyo, Dario anasaini amri hiyo. Na Danieli anafanya nini? Anaendelea na utaratibu wake. Anaishi kama vile amekuwa akiishi siku zote.

Alipojua ilikuwa imesainiwa, alienda nyumbani kwake. Inatuambia alifanya hivi mara tatu kwa siku. Huu ni utaratibu wa kawaida.

Tunamfuata katika utaratibu huu. Msimulizi anatuambia kwamba dirisha lilikuwa wazi kuelekea Yerusalemu. Labda, Danieli anaomba karibu na dirisha lililo wazi.

Haisemi hivyo, lakini inaonyesha kwamba anaomba karibu na dirisha kuelekea Yerusalemu. Maana yake ni nini? Nadhani kuna mambo kadhaa yanayoendelea hapa.
Z

Kwanza kabisa, anaonekana sana. Anaomba mbele ya dirisha lililo wazi. Na nadhani kwamba wapangaji njama walijua alifanya hivyo. Na kwa hivyo, walijua wangemkuta hapo.

Pia, nadhani, inatudokezea labda kile ambacho Danieli alikuwa akiomba. Lugha hii ya kuomba kuelekea Yerusalemu haituambii kile alichooomba. Lakini inatuambia tu mahali alipoomba.

Inatoka katika sala ya Sulemani ya kuweka wakfu hekalu katika 1 Wafalme 8. Sulemani alipokuwa akiweka wakfu hekalu, alitarajia siku, siku mbaya, ambapo watu wake wangevunja agano, na Mungu angewaadhibu kwa kuwatawanya kwa mataifa. Kwa hivyo, Sulemani aliomba kwamba watu wako watakapokuwa katika nchi hizo za mbali, na watakapoomba kuelekea Yerusalemu na kukiri dhambi zao, basi usikie kutoka mbinguni, uiponye nchi yao, na uwarejeshe. Kwa hivyo tena, haituambii.

Lakini maelezo hayo kuhusu dirisha linaloelekea Yerusalemu yanaonyesha kwamba Danieli anamsifu Mungu kwa ukuu wake. Labda anakiri dhambi za watu. Anaomba urejesho.

Katika sala ya Sulemani, pia kuna ombi kwamba Mungu awape watu rehema mbele ya watekaji wao. Inashangaza kwamba katika Danieli 6, mtekaji wa Danieli, Dario, anajaribu kumpa rehema. Kwa hivyo tena, ni uhusiano wa kuvutia kurudi kwenye sala ya Sulemani.

Nadhani tunapaswa kumwona Danieli akiomba kwa ajili ya kurejeshwa kwa watu wake. Ingawa ukweli kwamba aliomba mara tatu kwa siku si utaratibu tunaoujua katika Biblia, ukawa wa kawaida sana baadaye katika desturi za Kiyahudi.

Ukweli kwamba aliomba akiwa amepiga magoti pia si jambo la kawaida katika Agano la Kale. Ni watu watatu pekee wanaosemekana kuomba wakiwa wamepiga magoti: Sulemani alipoweka wakfu hekalu, Danieli, na Ezra upande wa pili wa uhamisho alipokiri dhambi ya taifa.

Kwa hivyo, tena, labda muunganisho wa hekalu na urejesho na mahali pa Danieli uhamishoni, hayo yote yanaweza kuwa yanatumika katika taswira hii ya Danieli akiomba magotini kabla ya dirisha lake kufunguliwa kuelekea Yerusalemu. Naam, wapangaji njama, bila shaka, wanapata kile hasa wanachokitafuta. Wanamkuta Danieli akimtafuta Mungu wake, ambacho ndicho ambacho sheria yao ilikataza, wanakipata.

Maelezo haya marefu ya majibu ya Danieli kwa sheria hii, jambo hili lote kuhusu utaratibu wake wa maombi, sura hii, ingawa kimsingi inamhusu Mungu, pia inamjali Danieli. Na inajali mfano anaoweka. Inajali mfano wa mtu anayeishi uhamishoni.

Utaratibu wake ulikuwa muhimu kwake, na unatumika kama mfano. Kuna mara kadhaa katika sura hii ambapo Danieli ameangaziwa. Danieli huyu.

Huna haja ya kusema hivi, Danieli, tunajua Danieli ni nani. Tunafika mwisho, tunapata zaidi, tunamlenga tu Danieli. Msimulizi anataka tumwone Danieli kama mfano wa jinsi ya kumfuata Mungu, hata wakati hali ni ngumu.

Licha ya gharama ambayo ingempata Danieli, aliendelea na utaratibu wake kana kwamba hakuna kilichotokea, kana kwamba hakuna kilichobadilika kwake, kwa sababu hakuna kilichobadilika kwake, sivyo? Mungu wake alikuwa bado kwenye kiti cha enzi, na kwa hivyo mara tatu kwa siku, alienda chumbani kwake, na anaomba kuelekea Yerusalemu. Hivyo ndivyo alivyofanya. Hakuna kilichobadilika.

Kuna sheria mpya, bila shaka, lakini hakuna kilichobadilika kwa Danieli. Kama Shadraka, Meshaki, na Abednego, Danieli anajiweka chini ya rehema ya Mungu

ambaye anaweza kumkomboa au asimwokoe. Kwa nini Danieli hakufunga dirisha na kuomba chumbani mwake? Anajiweka chini ya rehema ya Mungu ambaye anaweza kumkomboa au asimwokoe.

Yeye ni Myahudi mwaminifu, anayeshika agano, akiomba bila kukoma. Mwitikio wa Dario anapogundua kwamba Danieli ana hatia ni kwamba amehuzunika, na amekasirika. Tena, haionekani kama alitarajia kwamba Danieli angekuwa na hatia.

Na kisha inasema alitumia siku nzima akijaribu kumwokoza Daniel. Alitumia siku nzima akijaribu kurekebisha mambo. Hatujui ni chaguzi gani alizokuwa nazo za kurekebisha sheria ambayo inaonekana haiwezi kubadilishwa.

Inashangaza kwamba mfalme mwenyewe amenaswa na sheria yake mwenyewe. Ametunga sheria ambayo hawezi hata kuibatilisha. Hatujui tu angeweza kujaribu kufanya nini.

Lakini ni tofauti kati ya Danieli na Dario. Danieli anaposikia sheria, anaendelea kana kwamba hakuna kilichobadilika. Dario anaposikia athari ya sheria hii, anaingiwa na hasira.

Anafanya kazi hadi jua litue kujaribu kumwokoza Danieli. Mstari wa 15 hadi 18. Sheria, sheria hii duni ya Wamedi na Waajemi, itatekelezwa.

Ndipo watu hawa wakamjia mfalme kwa makubaliano, wakafanya shauri tena, wakamwambia mfalme, Hapana, Ee mfalme, kwamba ni sheria ya Wamedi na Waajemi, kwamba amri yoyote au amri yoyote ambayo mfalme ameiweka isibadilishwe. Ndipo mfalme akaamuru, naye Danieli akaletwa, akatupwa katika tundu la simba. Mfalme akamwambia Danieli, Mungu wako unayemtumikia daima akuokoe.

Jiwe likaletwa, likawekwa kwenye mdomo wa tundu, mfalme akalitia muhuri kwa muhuri wake mwenyewe, na kwa muhuri wa bwana wake, ili lisibadilishwe neno lolote kuhusu Danieli. Kisha, mfalme akaenda kwenye jumba lake la kifalme, akalala usiku kucha akifunga; hakuletewa vitu vya kuchezea, na usingizi ukamtoka.

Kwa hivyo, wapangaji njama wanarudi kwa Dario. Hii ni mara ya tatu wanapokuja kwa Dario. Wamezungumza kila wakati, na msimuliaji anaturuhusu kusikia hotuba yao.

Hebu tulinganishe jinsi walivyozungumza na mfalme. Mara ya kwanza katika mstari wa 6, walimwenda mfalme, Ee mfalme Dario, uishi milele. Kisha wanatoa pendekezo lao.

Mstari wa 13, wanakuja, na wanasema, Ee mfalme, hakuna anayeishi milele hapa. Ee mfalme, je, hukutia sahihi amri kwamba mtu yeyote anayeomba dua kwa Mungu au mwanadamu yeyote, isipokuwa wewe, atatupwa kwenye tundu la simba? Wanaanza na swali ambalo litamnasa mfalme. Atasema nini? Hapana.

Bila shaka, atasema ndiyo. Na kisha watathibitisha kwamba Daniel alivunja sheria. Kwa hivyo kwanza, walianza na utaratibu wa kifalme.

Ee mfalme, uishi milele. Kisha wanaanza na swali la kumnasa mfalme. Mara hii ya tatu, wanaanza tu na amri.

Hapana, Ee mfalme, ni sheria ya Wamedi na Waajemi. Huwezi kubadilisha sheria hii. Lazima uifanye.

Wapangaji hawa ndio wenye mamlaka. Wana mamlaka juu ya Dario. Hawezi kusimama dhidi yao kwa sababu yoyote ile.

Sharon Pace ana maoni kuhusu Daniel na amezungumzia ukosefu huu wa nguvu wa Dario. Ni kauli ya kuvutia. Anasema udhaifu wa Dario dhidi ya watumishi wake unamwacha Daniel bila ulinzi kabisa na katika hatari ya kupoteza maisha yake.

Dario kamwe hawapingi washtaki wa Danieli kuhusu visingizio vyao, ingawa ana fursa kadhaa za kufanya hivyo. Zaidi ya hayo, mfalme anashindwa kupinga sheria kwamba amri haiwezi kubadilishwa, wala hatoi sheria nyingine ya kuibadilisha. Uzembe huu wa mfalme unalinganishwa na utawala wa maafisa wake, ambao hauwezi kupuuzwa.

Danieli 6 inatupa sheria inayodhaniwa kuwa isiyobadilika ya Wamedi na Waajemi na mfalme dhaifu sana. Inatupa sheria ya mungu wa Danieli na Danieli mwenye nguvu sana na imara. Kuna tofauti kubwa.

Dario lazima atii sheria. Mtoa maoni fulani, sikumbuki ni nani alisema, lakini kisha anavunja amri yake mwenyewe kwa kutaja jina la mungu wa Danieli. Kwa hivyo, Danieli anapotupwa kwenye tundu la simba, mfalme anasema, Mungu wako, nilidhani hupaswi kumwomba Mungu, Mungu unayemtumikia daima akuokoe.

Maelezo ya shimo hili kufungwa yamechukuliwa mahali pengine katika Biblia. Kwa hiyo, anafunga shimo. Jiwe likaletwa, likawekwa kwenye mdomo wa tundu, na mfalme akalifunga kwa muhuri wake mwenyewe, kwa muhuri wa wakuu wake, ili lisibadilishwe jambo lolote kuhusu Danieli.

Hata tunapoendelea kidogo Danieli anapotoshwa kwenye tundu la simba, tunasikia kwamba halirudiki kwa sababu kitabu hiki kinatangulia, lakini katika kitabu cha Mathayo, simulizi la Mathayo kuhusu kusulubiwa na kuzikwa kwa Yesu na asubuhi ya ufufuo lina vivuli vya Danieli ndani yake. Pilato alifanya nini kwa kaburi? Lilifungwa

kwa jiwe na kisha muhuri. Muhuri wake uliwekwa juu yake. Na lengo la hilo lilikuwa nini? Kwa hivyo, hakuna kitu ambacho kingebadilishwa.

Uingiliaji kati wa kibinadamu hauwezekani hapa. Jambo kuu ni kwamba hakuna kitu kinachomhusu Danieli ambacho kingebadilishwa. Je, chochote kinachomhusu Danieli kilibadilishwa? Naam, wapangaji njama walimaanisha kwamba hatutaki mabadiliko haya.

Danieli lazima aingie kwenye tundu la simba kwa sababu lazima afe. Anachomaanisha msimuliaji ni kwamba hakuna kitu kinachomhusu Danieli kitakachobadilika. Utaratibu wake hautabadilika.

Uaminifu wake kwa Mungu hautabadilika. Unamtupa shimoni, hakuna kitakachobadilika. Atakuwa hai na bila madhara asubuhi.

Hakuna kinachobadilika kuhusu Danieli. Kuna kejeli katika kauli hiyo ya msimuliaji kwamba waliifunga kwa pete ya muhuri ili hakuna kinachoweza kubadilishwa. Sawa, sehemu ya mwisho, mistari ya 19 hadi 24.

Hilo linasikika kidogo kama Injili ya Mathayo. Mapambazuko, mfalme aliamka na kwenda haraka kwenye tundu la simba. Alipokaribia tundu alilokuwa Danieli, alilia kwa sauti ya uchungu.

Mfalme akamwambia Danieli, Ee Danieli, mtumishi wa Mungu aliye hai, je, Mungu wako, unayemtumikia daima, ameweza kukuokoa na simba? Ndipo Danieli akamwambia mfalme, sawa, nitakuokoa na simba. Ee mfalme, uishi milele. Mungu wangu alimtuma malaika wake na kufunga vinywa vya simba, nao hawakunidhuru kwa sababu sikuonekana kuwa na hatia mbele zake. Pia, mbele yako, Ee mfalme, sikufanya jambo lolote baya.

Ndipo mfalme akafurahi sana, akaamuru Danieli atolewe kutoka kwenye tundu. Basi, Danieli akatolewa kwenye tundu, wala hakuonekana madhara yoyote juu yake, kwa sababu alikuwa amemtumaini Mungu wake. Mfalme akaamuru wale watu waliomshtaki Danieli kwa nia mbaya waliletwa, wakatupwa kwenye tundu la simba, wao, watoto wao na wake zao.

Kabla hawajafika chini ya tundu, simba waliwashinda na kuvunja mifupa yao yote vipande vipande. Huu ndio mwisho wa hadithi. Tunamkumbuka Danieli akilala usiku kucha kwenye tundu na tunaona msimuliaji hakutuacha na Danieli.

Tuna wasiwasi kama ule wa Dario. Den anafungwa na tunaenda kwenye jumba la kifalme pamoja na Dario kusubiri na hatujui hadi mfalme atakapojua kwamba Danieli amepona. Mfalme ana wasiwasi.

Angalia tu maelezo yote ya jinsi anavyohisi. Anaharakisha, anaita kwa sauti ya uchungu, analia, na kauli yake kuhusu, je, Mungu wako unayemtumikia ameweza kukuokoa? Inawezekana kwamba kinachoelezwa hapa ni kile kinachojulikana kama jaribio katika Mashariki ya Karibu ya kale. Kwa hivyo, kulikuwa na desturi kwamba ikiwa ungedhaniwa kuwa na hatia ya jambo fulani, wangeacha miungu iamue.

Kwa hivyo, katika kisa cha Danieli, tutawaacha miungu iamue; tutamtupa ndani ya tundu la simba. Akitoka akiwa hai, basi miungu imetangaza kwamba hana hatia. Ikiwa hatokei, basi, tulikuwa sahihi, na ana hatia.

Kwa hivyo hilo lingeweza kumaanisha kinachoendelea hapa. Kama mwathiriwa hangekufa kufikia siku iliyofuata, basi angesamehewa. Ingawa unaweza kudhani tungetarajia Dario kuuliza swali tofauti.

Dario anasema, Ee Danieli, je, Mungu wako ameweza kukuokoa? Kwa nini hakusema, je, Mungu wako amekuokoa? Anauliza kama angeweza kukuokoa. Aina hiyo ya mwangwi mahali pengine ambapo tumekuwa katika Danieli. Hiyo ilikuwa changamoto ya Nebukadreza. Ni nani Mungu anayeweza kutoa? Msimulizi anamwandikia Dario hivyo.

Kwa hivyo, je, Mungu wako ameweza kukuokoa? Je, alikuwa na uwezo wa kukuokoa kutoka katika kifo fulani? Sasa, Nebukadreza hakufikiri kwamba kuna Mungu ambaye angeweza kufanya hivyo. Dario anashikilia matumaini kwamba Mungu wa Danieli angeweza kufanya hivyo. Dario anamrejelea kama mtumishi wa Mungu aliye hai, ambayo ni usemi ambao umetumika sana katika Agano la Kale.

Mungu aliye hai anamrejelea Mungu wa Israeli kama Mungu wa kweli. Yeye ndiye Mungu aliye hai. Lakini kwa mfalme wa Mataifa kusema ni jambo la kushangaza sana, hasa kwa kuwa anauliza kabla hajajua kama Danieli yuko hai.

Kwa hivyo, anaonyesha heshima kwa Mungu wa Danieli. Kabla hajajua kama Danieli yuko hai, anafikiria kuhusu Nebukadreza. Ilimchukua Nebukadreza kujinyenyekeza sana kufikia hatua ya kumtambua Mungu wa Danieli.

Dario anamtangaza Mungu wa Danieli kama Mungu huyu wa kweli kabla hata hajaona alichofanya. Danieli anajibu, naye anahesabiwa haki. Anasema alionekana hana hatia mbele za Mungu na mbele za Dario.

Hakuwa ametenda ubaya wowote. Hakuwa ametenda kosa lolote. Malaika huyu ni nani? Ni swali lile lile tulilokuwa nalo katika Sura ya 3, Shadraka, Meshaki, na Abednego, ambapo mtu wa nne anaonekana kwenye moto.

Malaika huyu, Danieli, hatuelezi kuhusu usiku wake ndani ya tundu. Tunachojua ni kwamba anasema malaika, Mungu alimtuma malaika kufunga midomo ya simba. Hakuna mtu mwingine aliyemwona malaika huyo.

Lazima Danieli aliiona. Lakini amelindwa na Mungu alikuwa pamoja naye katikati ya yale aliyokabiliana nayo. Matokeo kwa wapangaji njama ni mabaya sana.

Wao, watoto wao, na wake zao wanapelekwa kwenye tundu la simba. Wanashindwa nguvu, na mifupa yao yote inavunjwa vipande vipande. Lakini kusema ukweli, si kinyume na jinsi walivyofanya mambo katika Mashariki ya Karibu ya kale kuadhibu familia nzima kwa sababu ya baba ilikuwa tu jinsi walivyofanya mambo, desturi ya uwajibikaji wa shirika.

Na sehemu ya mwisho, mstari wa 25 hadi 28. Ndipo mfalme Dario akawaandikia watu wote wa kabila, mataifa, na lugha zote waliokaa katika dunia yote, akisema, Amani iongezeke kwenu.

Natoa amri kwamba katika mamlaka yangu yote ya kifalme, watu watetemeke na kuogopa mbele za Mungu wa Danieli, kwa maana yeye ndiye Mungu aliye hai, adumuye milele; ufalme wake hautaangamizwa kamwe, na mamlaka yake yatadumu hata mwisho.

Yeye huokoa na kuokoa, hutenda ishara na maajabu mbinguni na duniani. Yeye ndiye aliyemwoko Danieli kutoka kwa nguvu za simba.

Kwa hivyo, Danieli huyu alifanikiwa wakati wa utawala wa Dario na utawala wa Koreshi, Mwajemi. Mwisho huu ni barua ambayo Dario anaitoa kwa ufalme wake, kama vile barua ambayo Nebukadreza aliitoa katika sura ya nne. Kuna kufanana kati yao.

Wafalme wote wawili walikuwa wameona matendo ya ajabu ya Mungu wa Israeli yakifanywa. Na wafalme wote wawili walikuwa wameitikia ipasavyo yale waliyoyashuhudia. Lakini Dario kwa kweli anazidi kumsifu Nebukadneza katika kumsifu Mungu huyu.

Anamwona Mungu wa Danieli akimwoko mtumishi mwaminifu kutoka kwa simba. Na anamsifu kwa ukuu wake wa ajabu. Hahitaji unyenyekevu wowote kufika mahali hapa, tofauti na Nebukadneza.

Utenzi wa sifa wa Darius, ukitaka kuuita hivyo, unakusanya mada nyingi kutoka sura sita za kwanza. Sikiliza tena na uone kama unaweza kufikiria sura na maeneo yote. Tumesikia baadhi ya mambo haya hapo awali.

Yeye ndiye Mungu aliye hai, adumuye milele. Ufalme wake hautaangamizwa kamwe. Tumesikia hilo mara kwa mara.

Utawala wake utadumu hadi mwisho. Yeye huokoa na kuokoa. Hufanya ishara na maajabu mbinguni na duniani.

Yeye ndiye aliyemwokoia Danieli kutoka kwa nguvu za simba. Huu ndio mwisho wa sehemu ya simulizi. Msimulizi anamalizia sura hizi sita kwa kuunganisha mada hizi zote pamoja katika sifa hii ya ajabu ya Dario.

Kwa hivyo, Dario anatangaza umilele wa ufalme wa Mungu, tabia yake anayoiokoa, na anayoiokoa. Huyu ndiye Mungu mwenye nguvu. Huyu ndiye Mungu mwenye hekima.

Yeye pekee ndiye mwenye mamlaka ya kutawala na kutawala milele. Mstari wa mwisho ni nyongeza hii ndogo kuhusu Danieli kufanikiwa wakati wa utawala wa Koreshi, utawala wa Dario, na utawala wa Koreshi, Mwajemi. Tena, nilikuambia, nadhani wao ni mtu yule yule.

Tunaweza kuuliza, kwa nini zote mbili zinasema hivyo? Naam, nadhani hii ni sehemu ya msururu huu wa falme katika kitabu cha Danieli. Kwa hivyo, mwishoni mwa sura ya tano, tulitoka Babeli hadi Media. Na hapa tunaona Danieli akifanikiwa wakati wa utawala wa Dario Mmedi na Koreshi Mwajemi, ingawa labda ni mtu yule yule.

Lakini hoja ya msimuliaji ni kwamba historia inasonga kama vile Mungu alivyopanga. Babeli, Umedi, Uajemi. Usemi katika sura hii wa sheria ya binadamu dhidi ya sheria ya Mungu, nadhani, ni changamoto kwa wale wetu wanaodai kufuata sheria ya Mungu, kwamba sheria ya Mungu ni ile ambayo haibadiliki.

Sheria hizi za kibinadamu, angalau kwa Wamedi na Waajemi, hazikuweza kuangamizwa, sheria hii isiyobadilika. Na bado ilithibitika kumteka mtu aliyeandika, na hatimaye ikawa haina thamani kwa yule aliyetii sheria ya Mungu. Utakuwa mwaminifu kwa sheria ya nani? Na sura hiyo pia inamweka Danieli, naamini, kama mfano wa uaminifu.

Uaminifu wake katika maombi yake, utaratibu wake wa kumwabudu Mungu, na kumtii Mungu, na kumfuata Mungu. Na nadhani, pia, haya yanaunganisha kwa ujanja na Agano Jipya. Tena, simulizi la Mathayo la injili linalochora, naamini, picha hii ya Danieli akifungwa katika hili, kile ambacho kingekuwa kaburi, na mfalme akikimbilia huko asubuhi alfajiri.

Danieli anawakilisha tu mtumishi mkuu zaidi wa Mungu ambaye atateseka kwa kutii na kwa kumtii, naye atakufa. Ni wazi kwamba Yesu alikufa. Danieli aliishi kupitia uzoefu wake na Yesu akafufuka tena.

Nadhani Yesu anahudumu kama Danieli mkuu zaidi katika Agano Jipya. Hilo linatufikisha mwisho wa sura ya sita. Na tutakapofika sura ya saba, tutaingia katika fasihi ya mafunuo na kubaki hapo kwa muda wote uliobaki wa kitabu.

Huyu ni Dkt. Wendy Whitter na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Danieli. Hii ni kipindi cha 9, Danieli 6, Sheria Kuu ya Mungu na Uaminifu wa Watumishi Wake.